

1.6 Ympäristötilinpäätös 2023

1. Yleistä ympäristötilinpäätöksestä

Ympäristötilinpäätöksen muotoa, sisältöä ja määrittelyjä on kehitetty vuosina 2005-2007 Efeko Oy:n vetämän Kunnan ympäristökustannukset ja –tunnusluvut (KUTU) –hankkeessa. Kokkolan kaupunki osallistui hankkeeseen yhdessä eräiden muiden pilottikuntien kanssa. Hankkeessa on laadittu koetilinpäätökset vuosille 2005 ja 2006, mutta varsinainen ensimmäinen ympäristötilinpäätösraportti julkaistiin vuoden 2007 tietojen pohjalta ympäristöraportin osana. Tämä on seitsemästoista Kokkolan kaupungin ympäristötilinpäätös, joka liitetään osaksi kaupungin varsinaista tilinpäätöstä.

Ympäristötilinpäätökseen on koottu Kokkolan kaupungin ympäristötuotot, -kulut ja -investoinnit, kokonaissummina. Ympäristötilinpäätös sisältää lisäksi suhteutettuja taloudellisia tunnuslukuja. Tunnusluvut ovat vuosilta 2016-2023. Vuodesta 2016 lähtien ympäristötilinpäätös ei sisällä enää yhtiöitettyjen liikelaitosten, Kokkolan Sataman ja Energian tietoja. Vuosien 2017 - 2022 ympäristötilinpäätöksen tunnuslukujen laskemiseen vaikuttaa Sosiaali- ja terveystoimen siirtyminen Soiteen ja vuoden 2023 ympäristötilinpäätökseen vaikuttaa pelastustoimen siirtyminen 2023 alusta lähtien Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan Hyvinvointialueiden alaisuuteen.

1.1 Laskentaperiaatteet ja rajaukset

Ympäristötilinpäätös on rajattu siten, että se kattaa Kokkolan kaupunkiorganisaatioon kuuluvat toimialat sekä kaupungin liikelaitoksista Kokkolan Veden. Tämä tulee huomioida eri kaupunkeja vertailtaessa. Ympäristötalouden tunnusluvut on määritelty ns. ensisijaisuuden periaatteella. Sen mukaan ympäristökustannuksia aiheutuu toiminnoista, joiden ensisijainen tarkoitus on ympäristönsuojelu.

Ympäristötuotot, -kulut ja -investoinnit on kohdennettu ympäristönsuojelun eri osa-alueille eli ulkoilman- ja ilmastonsuojeluun, vesiensuojeluun ja jätevesien käsittelyyn, jätehuoltoon ja roskaantumiseen, maaperän ja pohjavedensuojeluun, melun ja tärinän torjuntaan, luonnonsuojeluun ja maisemansuojeluun, ympäristönsuojelun viranomaistehtäviin ja ympäristönsuojelun edistämiseen.

2. Ympäristötoiminnan taloudelliset vaikutukset

Ympäristötoiminnan taloudelliset tunnusluvut kuvaavat tiivistetysti kaupungin kykyä toteuttaa sen toimintaan kuuluvaa ympäristönsuojelua talousnäkökulmasta tarkasteltuna.

Kokkolan kaupungin ympäristötuotot, -kulut ja -investoinnit 2023 (1000eur)			
	Tuotot 1000€	Kulut 1000€	Investoinnit 1000€
Ulkoilman- ja ilmastonsuojelu	52	214	0
Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely	3 433	2 258	379
Jätehuolto ja roskaantuminen	54	681	0
Maaperän ja pohjaveden suojelu	0	18	0
Melun ja tärinän torjunta	0	0	0
Luonnonsuojelu ja maisemansuojelu	63	62	68
Ympäristönsuojeluun liittyvät viranomaistehtävät	10	260	0
Ympäristönsuojelun edistäminen	9	78	0
Yhteensä 1000 €	3 621	3 571	447

Ympäristöperusteiset verot ja veroluonteiset maksut	(1000 eur)
b) Polttoainevero	26
Yhteensä 1000 €	26
YMPÄRISTÖTOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	3 597

Ympäristönsuojelulaitteiden (investointien) poistot ja arvoalentumiset:	
a) Viemäriverkoston poistot	894
b) Jäteveden puhdistaminen/ poistot	782
c) kaupungille jääneet jätehuollon poistot	112
Yhteensä 1000 €	1788

Korkokulut (joko laskennalliset (esim. kunnan keskimääräinen korko%) tai kohdennetut todelliset korkokulut)	
a) Vesilaitoksen tuloutus, viemärlaitoksen osuus	253
Yhteensä 1000 €	253

<u>Taseeseen tulevat tiedot:</u>	
Pakolliset varaukset (budjetoitu):	
Käsittelyalue	0
Yhteensä 1000 €	0

Ympäristötilinpäätöksen tiedot on kerätty samalla tavoin vuosina 2006-2023. Suurin osa ympäristötilinpäätöksen luvuista on saatu kirjanpidosta ja osa perustuu arvioon. Menojen ja tulojen suuruusluokka on oleellista ja siten myös luvut on esitetty tuhansina euroina.

2.1 Ympäristötilinpäätöksestä johdettuja tunnuslukuja

KOKKOLAN YMPÄRISTÖTALOUDELLISET TUNNUSLUVUT	v. 2023	v. 2022	v. 2021	v. 2020	v. 2019	v. 2018	v. 2017	v. 2016
1. Ympäristötuotot/ kunnan kaikki toimintatuotot	9,9	8,1	8,5	9,2	8,3	8,5	8,8	4,6
								%
2. Ympäristötuotot/ asukas	75,0	79,6	82,0	83,3	81,9	81,3	88,1	87,6
								eur
3. Ympäristökulut + poistot/ kunnan kaikki toimintakulut ja poistot	2,9	1,4	1,6	1,6	1,7	2,1	2,0	1,8
								%
4. Ympäristökulut + poistot/ asukas	111,5	107,6	117,8	115,1	116,8	143,7	131,7	137,0
								eur
5. Ympäristöinvestoinnit/ kunnan kokonaisinvestoinnit	2,0	11,0	3,8	10,1	4,8	4,1	16,1	6,1
								%
6. Ympäristöinvestoinnit/asukas	9,3	29,0	23,0	32,6	17,5	11,5	44,0	19,5
								eur

Tunnusluvuista voidaan havaita, että ympäristöinvestointien osuus kaupungin kokonaisinvestoinneista on laskenut vuodesta 2022. Ympäristötuottojen suhteellinen osuus kaupungin kokonaistuotoista on noussut vuodesta 2022 ja on korkeammalla tasolla kuin koskaan Kokkolan kaupungin ympäristötilinpäätöshistoriassa. Ympäristökulut ja poistot / asukas ovat nousseet vuodesta 2022.

2.2. Ympäristötuotot

Ympäristötuotot muodostuvat tilikaudelle jaksotetuista ympäristötuloista. Kunta voi saada ympäristömenojensa vastineeksi ympäristötuloja. Ympäristötuloja ovat esimerkiksi jätevesi- ja jätehuoltomaksut, ympäristön pilaajilta perityt korvaukset johtuen kunnan suorittamista tai teettämistä kunnostuksista ja siivouksista, öljynsuojarahastolta saadut avustukset koskien öljy-vahinkojen aiheuttamia korjaus- ja kunnostustöitä, torjuntakaluston hankintaan ja pilaantuneiden maiden kunnostukseen saadut avustukset, ympäristöinvestointien rahoitusosuudet ja -avustukset sekä muut vastaavat ympäristötulot.

Kokkolan kaupungin ympäristötuotot olivat vuonna 2023 yhteensä n. 3,62 miljoonaa euroa, mikä oli n. 0,2 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2022. Ympäristötuotot vastasivat 9,9 % kaupungin

kaikista toimintatuotoista (v. 2022 8,1%). Tämä johtuu Kokkolan kaupungin toimintatuottojen laskusta edelliseen vuoteen verrattuna, koska aluepelastuslaitos siirtyi Hyvinvointialueille. Ympäristötuotot olivat 75,00 euroa asukasta kohden.

2.3 Ympäristökulut

Ympäristökulut ovat tilikaudelle jaksotettuja ympäristömenoja. Ympäristömenot aiheutuvat toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyä tai ennaltaehkäistä, vähentää taikka korjata ympäristöhaittoja, parantaa tulevaa ympäristönsuojelun tasoa ja edistää luonnonvarojen kestävästä käytöstä. Tällaisia menoja muodostuu muun muassa jätteen käsittelyssä ja jätteen syntymisen ehkäisyssä, maaperän, pinta- ja pohjavesien, ulkoilman ja ilmastonsuojelussa, melun torjunnassa sekä luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Ympäristömenoja voi aiheutua joko kunnan omasta toiminnasta tai toiminnasta, jolla kunta pyrkii ennaltaehkäisemään, vähentämään tai poistamaan muiden toimijoiden ympäristöön kohdistamaa rasitusta tai vahinkoa.

Ympäristöperusteisia veroja ja veroluonteisia maksuja peritään tietystä luonnonvarojen käytöstä tai haitallisia ympäristövaikutuksia aiheuttavasta toiminnasta. Ympäristöveroja ovat jätevero, sähkövero ja polttoainevero. Öljyjättemaksu on veroluonteinen maksu. Ympäristöperusteiset verot ja veroluonteiset maksut ovat taloudellisia ohjauskeinoja, joilla valtio kerää verotuloja ja pyrkii ohjaamaan toimijoita niin, että ne valitsevat ympäristölle vähemmän haitallisia tuotteita ja toimintatapoja.

Kokkolan kaupungin ympäristökulut olivat vuonna 2023 yhteensä 3,57 miljoonaa euroa, mikä on n. 0,2 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2022. Tähän summaan ei sisälly ympäristöperusteisia veroja ja vero-luonteisia maksuja eikä poistoja ja korkoja. Ympäristötoimintakulut ja poistot olivat 2,9 % kaupungin kaikista toimintakuluista ja poistoista. Soiten ja pelastustoimen siirtyminen Hyvinvointialueiden alaisuuteen 2023 alusta lähtien vaikutti kaupungin kokonaistoimintakuluihin alentavasti ja siitä syystä ympäristökulujen suhteellinen osuus nousi kokonaiskuluista ja poistoista. Kaupungin asukasmäärään suhteutettuna ympäristötoimintakulut ja poistot olivat 111,50 euroa/asukas.

2.4 Ympäristöinvestoinnit

Ympäristöinvestointi on meno, joka aiheutuu ympäristönsuojelutarkoituksessa hankitusta hyödykkeestä. Tällaisella hyödykkeellä tuotetaan ympäristöhyötyjä, ennaltaehkäistään, vähennetään tai korjataan ympäristöhaittoja, parannetaan tulevaa ympäristönsuojelun tasoa ja edistetään luonnonvarojen kestävää käyttöä. Hankitun hyödykkeen odotetaan tuottavan tuloa tai se on tarkoitettu käytettäväksi tuotannontekijänä kunnan hyödyke- tai palvelutuotannossa jatkuvasti usean tilikauden ajan. Lisäksi hyödykkeen hankintamenon on ylitettävä poistosuunnitelman mukainen pienhankintaraja. Ympäristöinvestointeja ovat esimerkiksi ympäristönsuojelua varten hankitut koneet ja laitteet. Ne voivat olla myös infrastruktuuri-investointeja, jotka kohdistuvat eri ympäristönsuojelun osa-alueille.

Kokkolan kaupungin ympäristöinvestoinnit olivat toimialojen ilmoitusten perusteella tilikaudella 2023 yhteensä 0,45 miljoonaa euroa, mikä on n. 0,94 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2022. Ympäristöinvestoinnit vastasivat 2 % kaupungin kokonaisinvestoinneista. Asukasta kohden lasketuna ympäristöinvestoinnit olivat 9,30 euroa/asukas.

